

V pesnikih sanja človeštvo

Star azijski ljudski rek svetuje: »Kdor ima dva hlebca kruha, naj en hlebec proda in namesto njega kupi cvetove narcis, kajti kruh hrani le telo, narcise pa so hrana duše.« Pregovor seveda simbolno govori o lepoti kot temeljni vrednostni kategoriji umetnosti in kulture. »Vse, kar je lepó, vzgaja, plemeniti, napravi ljudi boljše; ustvarja spoštovanje in ljubezen, prinaša mir in blaginjo; je dragoceno in govori v jeziku vsega sveta,« kajti lepota je nad resnico in nad realnostjo. Zato smo si za geslo slavnostne prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku izbrali Hebblovo misel, da v pesnikih sanja človeštvo. Seveda se človekove sanje, domišljija in ustvarjalna moč ne uresničujejo le v poeziji in ne le v umetnosti, ampak predvsem v kulturi njegovega življenja.

Kaj je kultura? Ivan Cankar se v svojih predavanjih o Slovencih in slovenski kulturi leta 1907 v dvorani delavskega Ljudskega odra v Trstu vpraša enako. In odgovarja: »Kultura. Kateri pojem izraža ta beseda, ki je nam vsem tako domača in hkrati tako strašno tuja? Literatura, umetnost, znanost – to je zunanji izraz, to je le dokument narodove kulture, je dokument narodovega duhovnega in materialnega blagostanja. Naša slovenska kultura, kolikor je je na današnji stopnji, je rezultat vsega našega duhovnega in materialnega dela od začetka zavedanja narodovega življenja do danes.« Ko razmišljam o tej Cankarjevi trditvi, lahko povsem upravičeno zatrjujem, da moramo začetke zavedanja življenja slovenskega naroda iskati prav v kulturnem prebujanju oziroma v Trubarjevi skrbi za slovenski jezik, knjigo in opismenjevanje. Ta skrb in trud literarnih ustvarjalcev sta trajala stoletja in leta 1918 je Cankar ponosno izjavil: »Slovenska knjiga je prišla med slovensko ljudstvo: ni se bahavo ponižala k njemu, temveč se je ljudstvo povzdignilo k njej.«

»Ustvarjati, pomeni dvojno živeti,« ustvarjati v jeziku svojega naroda pa pomeni tudi ohranjati svojo identiteto ter razvijati tradicijo in zgodovino. Majhen narod, ki je na meji med razvitim zahodom in dokaj nerazvitim vzhodom doživljal nenavadno usodo, je to svojo majhnost in ubogost premagoval prav s svojo kulturo in jezikom. In mož, kateremu psvečamo naš praznik, je bil prvi, ki je postavil slovensko poezijo in kulturo ob bok evropski. Ustvarjal je na tem prečudovitem slovenskem Parnasu in pesnil o bratstvu ter svobodi, pozival je k spravi in prijateljstvu. Morda bi morali predvsem sedaj, namesto včasih že kar nekulturnih prerekanj in političnih nesoglasij med narodi in narodnostmi Jugos-

lavije, prebirati Prešernovo Zdravljico in se ob njej zamisliti:

»Enotnost, sreča, sprava, k nam naj nazaj se vrnejo!
Otrok, kar ima Slava,
naj si v roke sežejo,
da oblast in z njo čast,
ko pred, spet naša bosta last.«

Izročilo Prešernove plemenite misli dobiva še kako globok pomen. Tudi Cankar je menil, da je zgodovina narodove kulture in zgodovina naroda samega zgodovina njegovega političnega, družbenega in gospodarskega razvoja. Tako je zapisal pred dobrimi osemdesetimi leti. Dandanes pa kultura, to največje narodovo bogastvo,

doživlja svoje grenke čase. S pretvezo, da bo to pripomoglo k hitrejšemu reševanju gospodarskih težav v državi, so jo razglasili za porabništvo, če ne že kar za luksuz. Tak odnos pa je grobo posegel v razvoj slovenske kulture.

V Hrastniku se več kot tisoč ljudi posveča ljubiteljski kulturni ustvarjalnosti, še več pa je tistih, ki radi prisluhnejo zborovski pesmi, instrumentalni skladbi, si ogledajo gledališko in kvalitetno filmsko predstavo ali likovno razstavo, z veseljem preberejo dobro knjigo ... Sto in sto ur posvetijo naši ljubitelji kulturni ustvarjalnosti in prav tako kot Cankar bi lahko rekli: »Moje delo je knjiga ljubezni – odprji jo, do-

movina, da boš videla, kdo ti je pravični sin. Dal sem to, kar sem imel, dal sem ti svoje srce in razum, svojo domišljijo in svojo besedo, dal sem ti svoje življenje – kaj bi ti še dal?« Tako je zapisal pisatelj; pevec, pesnik, slikar, igralec, plesalec – bi to misel izrazili vsak na svoj način, vsebina in sporočilo pa bi ostala ista. Slovenski narod ni hvaležen le Prešernu, Cankarju, Plečniku, Ipavcem, Borštniku, Groharju – tem velikim imenom slovenske kulture: hvaležen je vsem, ki so se in se še na iskren način in z dobro, pošteno mislijo posvečajo umetnosti in kulturi.

Sonja Juvan

Poškodbe pri delu

Še premalo razvita varnost

V letu 1988 se je pri delu pripetilo 159 poškodb, od tega 11 na poti na delo oziroma z dela, kar znaša 6,92 odstotka v skupnem številu poškodb. Skupno število nezgod glede na povprečno število zaposlenih v letu 1988 znaša 8,88 odstotkov.

Med poškodovanimi je bilo 97 moških (61 %) ter 62 žensk (39 %). Ali povedano še drugače: poškodovanih je bilo 22 % več moških kot žensk. Med poškodovanimi je bilo 64 % (102) NK in PK delavcev, 35,9 % (57) pa KV in VK delavcev. Največ poškodb se je

pripetilo v notranjem obratu – 29 % ter v transportu in skladišču 17 %. Na kontrolo odpade 12,6 % poškodb 10,7 % poškodb je bilo v avtomatski proizvodnji in prav toliko v vzdrževanju. V kovinski obdelavi je bilo vsega 8,2 % na ostalih delovnih mestih pa 11,2 % poškodb.

Skupno število poškodb v letu 1988 se je glede na preteklo leto povečalo za 10 poškodb.

Vzroki temu povečanju števila poškodb so neurejena delovna mesta in

delovni prostori, neuporaba osebnih zaščitnih sredstev, nepravilen delovni postopek kot tudi neustrezna pazljivost pri opravljanju dela. Prav ta zadnji dejavnik je precej prisoten pri poškodbah pri delu. O tem tudi Zakon o varstvu pri delu v svojem 2. členu pravi, da je varstvo pri delu zagotovljeno, če delavci v organizaciji združenega dela in skupnostih izvajajo predpisane tehnične, zdravstvene, socialne, vzgojne, pravne in druge varstvene ukrepe, opoštevajo normative, standarde in tehnične predpise ter ob

ustrezni strokovni in delovni sposobnosti pri opravljanju svojega dela uporabljajo predpisane varstvene priprave in naprave. Kot vidimo je poleg vseh zahtevanih in izvedenih varstvenih ukrepov zahtevana pri delu tudi ustrezna pazljivost delavcev pri opravljanju svojega dela. In prav tu je poleg že prej naštetih dejavnikov za nastanek poškodb, še dosti rezerve za njihovo zmanjšanje oziroma omejitve. Kajti iz opravljenih analiz poškodb pri delu je razvidno, da se veliko poškodb pripeti ravno zaradi premajhne pazljivosti pri opravljanju svojega dela.

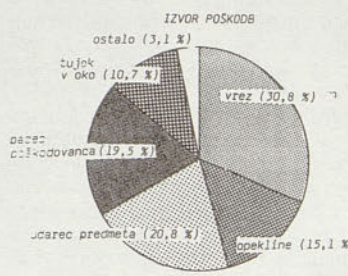
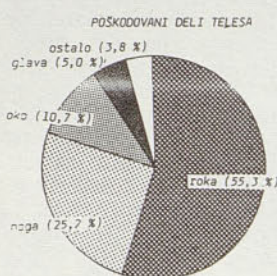
Tabela o poškodbah pri delu v zadnjem desetletju prikazuje podatke o številu poškodb, številu izgubljenih delovnih dni zaradi poškodb, indekse

Tabela 1 – Prikaz poškodb po mesecih

Mesec	Št. poškodb	Na poti na/z dela	TOZD 1	TOZD 2	TOZD 3	TOZD 4	DSSS
Januar	8	0	3	0	1	3	1
Februar	12	2	6	1	1	1	3
Marec	13	1	6	1	1	4	1
April	12	0	12	0	0	0	0
Maj	14	1	12	2	0	0	0
Junij	14	0	12	1	0	1	0
Julij	14	2	9	1	2	1	1
Avgust	12	1	11	0	0	1	0
September	21	1	14	3	0	2	2
Oktober	12	1	9	1	1	1	0
November	14	0	9	1	0	2	2
December	13	2	8	0	0	4	1
Skupaj	159	11	111	11	6	20	11
V odstotkih	100 %	6,92 %	69,8 %	6,9 %	3,8 %	12,6 %	6,9 %

Tabela 2 – Prikaz poškodb v zadnjem desetletju

Leto	Število nezgod	Število izgubljenih delovnih dni	Indeksi pogostosti IPI	Indeksi resnosti (R)
1979	176	1768	59,1	59,4
1980	178	1567	62,1	54,7
1981	149	1555	48,8	50,9
1982	166	1797	54,6	59,1
1983	128	1728	45,2	60,9
1984	174	2782	49,8	79,6
1985	162	2027	46,2	57,8
1986	159	2500	47,3	74,3
1987	149	2175	44,2	64,4
1988	159	1903	49,7	59,5

pogostosti ter indekse resnosti. Stopnje pogostosti in resnosti poškodb pri delu je merilo za varnost v določeni delovni organizaciji. Ocena izboljšana ali poslabšana varnost s

stopnjo pogostosti poškodb je zanesljiva takrat, ko zajema dovolj veliko število delavcev in poškodb. Pri tej oceni so upoštevani mnogi dejavniki, od katerih je odvisna raven varnosti v

delovni organizaciji (stanje tehnične opreme, narave in intenzivnosti proizvodnje, fluktuacija, odnos delavcev do varnosti, njihova kvalifikacijska sestava ter industrijska tradicija). Torej in

deksi pogostosti in resnosti kažejo doseženo stopnjo varnosti v delovni organizaciji, pri čemer pomeni zmanjšanje vrednosti indeksov izboljšanje stanja na področju varstva pri delu.

Tržne indikacije in naše možnosti

Že dolgo poslušamo in tudi občutimo, da je naša dežela v veliki družbeni in gospodarski krizi. Kriza se odraža tudi v našem poslovanju. Tržišče je nestabilno, posamezni gospodarski subjekti so v velikih težavah, vse več je pod-

jetij, ki so blago nesposobna plačati pavočasno in poravnati zamudne obresti. Evidentno je, da so težave pri prodaji naših izdelkov enake; tako pri prodaji industrije, kot tudi pri prodaji grosističnim trgovskim organizacijam.

Danes vsi preračunavajo, kaj se še spleča in kaj ne. Skoraj v vseh primerih pa botruje dejstvo, da podjetja nimajo lastnega kapitala in zato najemajo bančna sredstva ter zanje plačujejo visoke obresti. Zato se spreminja tudi

politika naročanja izdelkov. Naročila se drobijo, s tem kupci dosežejo manjšo vezavo obratnih sredstev, to pa negativno vpliva na našo proizvodnjo in odpremo. V proizvodnji skušamo skrajševati serije in tako vplivati na zmanjševanje zalog in vezave sredstev. Tak način dela v sami proizvodnji povzroča določene težave in nezadovoljstvo. Za uspešno poslovanje delovne organizacije pa je v sedanjih situaciji potreben.

Ena izmed novih serij avtomatsko izdelanih kozarcev za firmo SAIVO

S kvaliteto zadržati kupca

Kakšne so tržne indikacije in kaj še lahko storimo sami, da bomo bolj uspešni? Pri prodaji izdelkov na domačem trgu, ugotavljamo, da je močno zmanjšana kupna moč prebivalstva in da je izdelke vse težje prodati. Ugotavljamo tudi, da so naši izdelki v primerjavi z našimi konkurenti bistveno dražji in da je tudi to eden izmed vzvodov za njihov težji plasman. Mislim, da je določena razlika v ceni opravičljiva, saj tudi v kakovosti odstopamo od konkurentov. Pa vendar se moramo zavedati, da bodo naši izdelki morali biti še kvalitetnejši, ker nam bo le na tak način uspelo zadržati kupce, ki so pripravljeni kupovati tudi dražje izdelke.

Pri embalažnem steklu so bila največja cenovna neskladja, ki pa smo jih ob zadnji korekciji cen nekako izena-

čili z drugimi proizvajalci. Mislim pa, da je nastopil čas, ko ne bo več možnosti za povečevanje cen vzporedno z višino inflacije. To pa pomeni, da bo nujno preanalizirati našo kalkulacijo in zmanjšati vse mogoče stroške in izdatke. Menim, da imamo v tem pogledu v delovni organizaciji še rezerve. Rezerve bi še lahko iskali pri delovni sili in njeni racionalni izrabi ter v dobri organizaciji dela.

S politiko zmanjševanja stroškov bo dana možnost tudi za večjo prodajo naših izdelkov na tuja tržišča. Naša poslovna politika je usmerjena v večji izvoz. Taka politika je dolgoročna in že v sedanji fazi lahko ocenjujemo, da je ta usmeritev tudi pravilna, tako za delovno organizacijo, kot celotno družbo.

Hudi konkurenti na vzhodu

Približno polovico našega izvoza predstavlja razsvetljava stekla. Pri prodaji tega stekla ugotavljamo, da je povpraševanje po opalnih steklih zadovoljivo in da bi teh stekel lahko prodali še več. Vse težje pa je pri prodaji kristalnih plafonier. To nam narekuje, da zmanjšujemo proizvodnjo v grupi MDR 4 in povečujemo v grupi MDR 1. Upam, da bo ta ukrep sprejet z razumevanjem. Ugotavljamo pa tudi, da se na svetovnem tržišču v programu razsvetljavnih teles marsikaj spreminja. Vse več je novih svetil, predvsem halogenskih v raznih izvedbah, kar nadomešča klasična svetila. Zato je tudi na tem segmentu pri prodaji vse hujša konkurenca. Naši glavni konkurenti

pa so ta čas vzhodne in bližnje-vzhodne dežele.

Pravo orožje za našo zmago v konkurenci so konkurenčne cene in dobra kvaliteta in seveda dosledna obdelava kupcev, njihovih zahtev in želja, nastopanje na svetovnih sejmih in verjetno še kaj. Prav zato, da zadržimo našo uveljavitev na tržišču, bomo tudi v letu 1989 naše izdelke razstavljali na hanoverskem sejmu.

Polovico našega izvoza pa predstavljajo izdelki avtomatske proizvodnje. Iz te proizvodnje pa želimo v prihodnje še več izvoziti, kajti to bo nujna iz že opisanih razlogov. Moram pa poudariti, da je pri tej proizvodnji konkurenca izredna. Praktično imajo vse razvite dežele lastno proizvodnjo. Vsi, ki pa želijo tej proizvodnji konkurirati, morajo pri svoji ponudbi upoštevati vse elemente konkurenčnosti. Zato smo tudi mi pred veliko nalogo, ali bomo v tej konkurenčni tekmi tudi uspeli. Mislim pa, da moramo uspeti, da moramo prav iz te vrste proizvodnje še več izvoziti, in da bo ta program v izvozu naša vizija in perspektiva. Tudi za tovrstno proizvodnjo velja, da se bomo morali kot podjetje Steklarna Hrastnik tržno še bolj uveljaviti. To pa bo mogoče le z dobro kvaliteto, dobrim oblikovanjem, dobro reklamo in z udeležbo na mednarodnih sejmih. Zavedamo se, da so pred nami težki časi, pa vendar: prepričan sem, da z dobrim delom vseh članov kolektiva, znanjem, ustrežno motivacijo za dobro delo, s pravo poslovno politiko podjetja zmoremo, da bomo uspešno gospodarili in dosegli zastavljene cilje.

Anton Žagar

Zamisli, ki vlivajo upanje

Prvič se je zgodilo, da je vlada v Jugoslaviji odstopila. Prvič smo tudi doživeli, da je človek, ki naj bi stal na čelu bodoči vladi, javnosti predstavil zamisli, kako naj bi bodoča vlada delala. Govor Anteja Markovića, mandatarja bodoče vlade, na seji predsedstva Zvezne konference SZDL Jugoslavije v katerem je predstavil svoje zamisli za izhod iz sedanje gospodarske in družbene krize, je imel na vse nas ohrabrujoč vpliv. Med mnogimi, v uro in pol trajajočem govoru, izrečenimi mislimi smo slišali tudi tole:

Izhoda iz krize gotovo ne bo prineslo izpopolnjevanje sedanjega koncepta sistema in ideologije, ampak ju je treba spremeniti. Izdelati je treba popolnoma novo vrsto socializma, seveda samoupravnega. Oblikovati moramo nov koncept, v katerem bo enotnost temeljila na sožitju vseh naših narodov in narodnosti, obenem pa bo priznala njihove posebnosti. Enotnost, ki izhaja iz skupnega, se v njem ne bo spopadala s posebnostmi, ampak si bodo te pomagale med seboj.

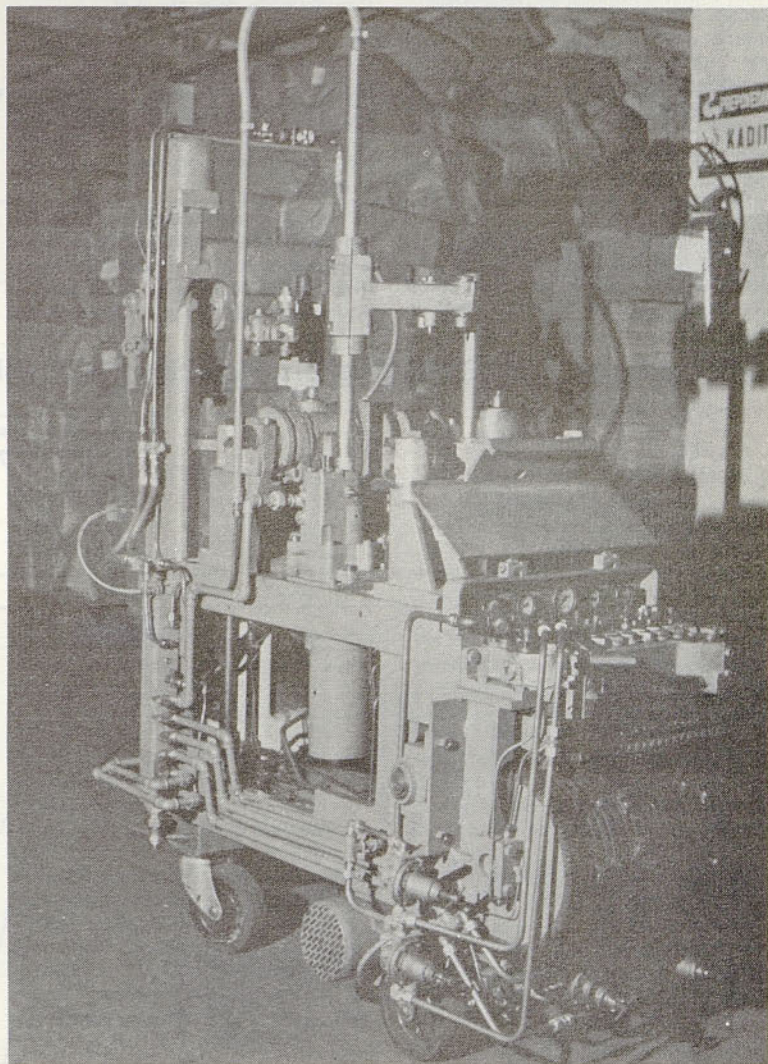
Federacija je naša usoda in gotovo ne moremo iskati drugačne rešitve. V novi vrsti socializma bosta v središču človek, ki je, če je motiviran in postavljen v takšen položaj, edini sposoben reševati svojo in

družbeno usodo, in integralni trg kot prostor in sredstvo, s katerim bo zagotovljeno bogatejše in svobodnejše življenje.

Bistveni problem, ki ga moramo rešiti, je gospodarska učinkovitost. Učinkovitost gospodarstva in ekonomije v celoti, predvsem učinkovitost sredstev in v okviru tega nalozb, po drugi strani pa politična demokracija, se vsako leto zmanjšuje. To sta dve plati iste medalje. Seveda nisem nikakršen zaljubljenec v popolnost trga, vendar ga obravnavam kot dosežek razvoja človeške civilizacije in sredstvo učinkovitosti in pospeševanja razvoja, ki obenem zahteva samostojnost in odgovornost gospodarskih subjektov oziroma motivacijo. Boljše rešitve za pospeševanje razvoja še ne poznamo.

Izhod iz krize je očitno v reformah, ki bi izhajale iz integralnega trga, samostojnosti in pravic organizacij združenega dela in gospodarskih subjektov do gospodarskih in razvojnih odločitev in odgovornosti zanje. To bi temeljilo na odpiranju v svet – ne samo z blagovnimi stiki, ampak tudi prek znanja, tehnologije, kapitala in ljudi, ki bi nas povezali z najsodobnejšim in s katerimi bi postali del sveta in seveda tudi del Evrope.

Avtomatska proizvodnja terja znanje

Šolski primer stroja IS omogoča spoznavanje delovanja onih velikih, ki jih imamo v proizvodnji

Elektronika in avtomatika sta tudi v steklarstvo vstopila z velikimi koraki. Prvi avtomat za proizvodnjo steklene embalaže se je v naši delovni organizaciji zavrtel leta 1959, pomenil pa je prvi korak k spreminjanju načina proizvodnje in temeljni kamen današnje avtomatske proizvodnje. Od takrat so minila tri desetletja in v tem času je v Steklarno prišlo še veliko avtomatov, zaradi česar se je nekdanji skoraj izključno ročni način proizvodnje, vse bolj spreminjal v avtomatskega, večal se je tudi obseg proizvodnje. Stroji so marsikje zamenjali težko delo steklarjev, toda s seboj so prinašali tudi zahtevo po novih znanjih, drugačnih od tistih, ki so potrebna delavcem v ročni proizvodnji. Dokler so bili avtomati v »manjšini« je bilo to manj izrazito. Čas in razvoj pa sta dokazala, da delo ob avtomatu, ne pomeni le njegovo mazanje, kot smo si ga često predstavljali, pač pa mnogo več.

Zamisli, da bi v delovni organizaciji imeli učilnico, ne klasično le s kredo in tablo, pač pa tako, da bi v njej lahko tisti, ki so jim ali jim bodo znanja o steklarskih avtomatih potrebna, ta v njej

tudi dobili, se je porodila pred nekaj leti. Pred kratkim pa je ta zamisel dobila tudi svojo podobo. Učilnica je nared, opremljena je z množico posamičnih elementov avtomatov, kar bo omogočalo praktično spoznavanje njihovega dela in funkcije na avtomatih. Učilnica je opremljena tudi s stroji, natančneje s po eno sekcijo strojev IS in hardforda, kar pa, kot pravi inženir Albin Lavrič, eden najbolj prizadevnih, da je učilnica uresničena, še ni vse, vsekakor bi v tej učilnici morali imeti tudi fider, ne cel, ampak vsaj toliko, da bo mogoče videti kako deluje in kakšna je njegova notranjost.

Pri učenju pa bomo uporabili tudi sodobne tehnike, npr. video. S pridobitvijo učilnice smo vsaj deloma izboljšali pogoje za pridobivanje znanja, potrebnega v avtomatski proizvodnji. Steklarstvo je specifično področje industrije, zato je v preteklosti tudi pot do znanja največkrat vodila le skozi delo. Čeprav je to zanesljiva pot, je vendarle predraga, da bi hodili po njej skozi proizvodnjo, kot jo imamo sedaj.

Milica Kobal

Z druge seje delavskega sveta

Druga seja delavskega sveta Steklarne Hrastnik je bila 25. januarja. Izmed sklepov, ki so bili na njej sprejeti, pa povzemamo najpomembnejše.

★ Osrednja točka dnevnega reda je bila razprava o predlogu mikroorganizacije, ki je posledica statusnih sprememb delovne organizacije, izvedenih v drugi polovici lanskega leta. K predlogu ni bilo bistvenih pripomb. Bila je le ena, v kateri je bila pozitivna ocena za novo delovno mesto – vodenje proizvodnje na izmeni; tako je delavski svet potrdil predlog mikroorganizacije v obliki in vsebini kot je bila predložena.

★ Ker se nabavne cene pijač in prehranskih izdelkov še nenehno povečujejo, je bilo treba korigirati in

povečati tudi cene v planinskem domu Gore. Da pa v bodoče ne bi prihajalo do večjih razlik oziroma prevelikih zaostajanj naših cen za cenami vsega drugega, je DS pooblastil strokovno službo, da jih sprotno korigira ter o tem obvešča delavski svet.

★ Potrjen je bil tudi predlog delovnih dni v letu 1989, vendar s pripombo, da se vsak mesec izplača toliko ur, kot jih je bilo dejansko opravljenih, pa čeprav jih je kdaj več opravljenih zato, ker so bile opravljene za kasnejši mesec.

★ Na dnevnem redu je bil tudi predlog za povečanje cen našim izdelkom. Od 1. februarja bodo cene embalažnega stekla višje za 32 odstotkov ter bodo tako vsaj delno usklajene s ce-

nami vhodnih materialov, surovin in energije. O povišanju cen izdelkov drugih blagovnih skupin pa bo delavski svet razpravljaj na prihodnji seji. Saj so prav zdaj v pripravi kalkulacije in primerjave za koliko jih bo potrebno povečati.

Na svoji drugi seji je delavski svet izvolil izvršilne organe:

● **Odbor za poslovno politiko:** Jože CRNKOVIČ, Janez KANDOLF, Marjana PLEZELNIK, Samo ŠPEGLIČ, Adi ZALETEL.

● **Komisija za delovna razmerja:** Maja KROŠLIN, Jože PAVLIČ, Ivan RANCINGER, Bojan SMODIČ in Franc ŠUŠTAR.

● **Komisija za stanovanjske zadeve in družbeni standard:** Edo GERMADNIK, Stane DEŽELAK, Mihaela

GUMZAJ, Anton JECL, Samo KLEMEN.

● **Komisija za popis osnovnih sredstev:** Janez KAVZAR ing., Albin LAVRIČ ing., Stane SEBASU.

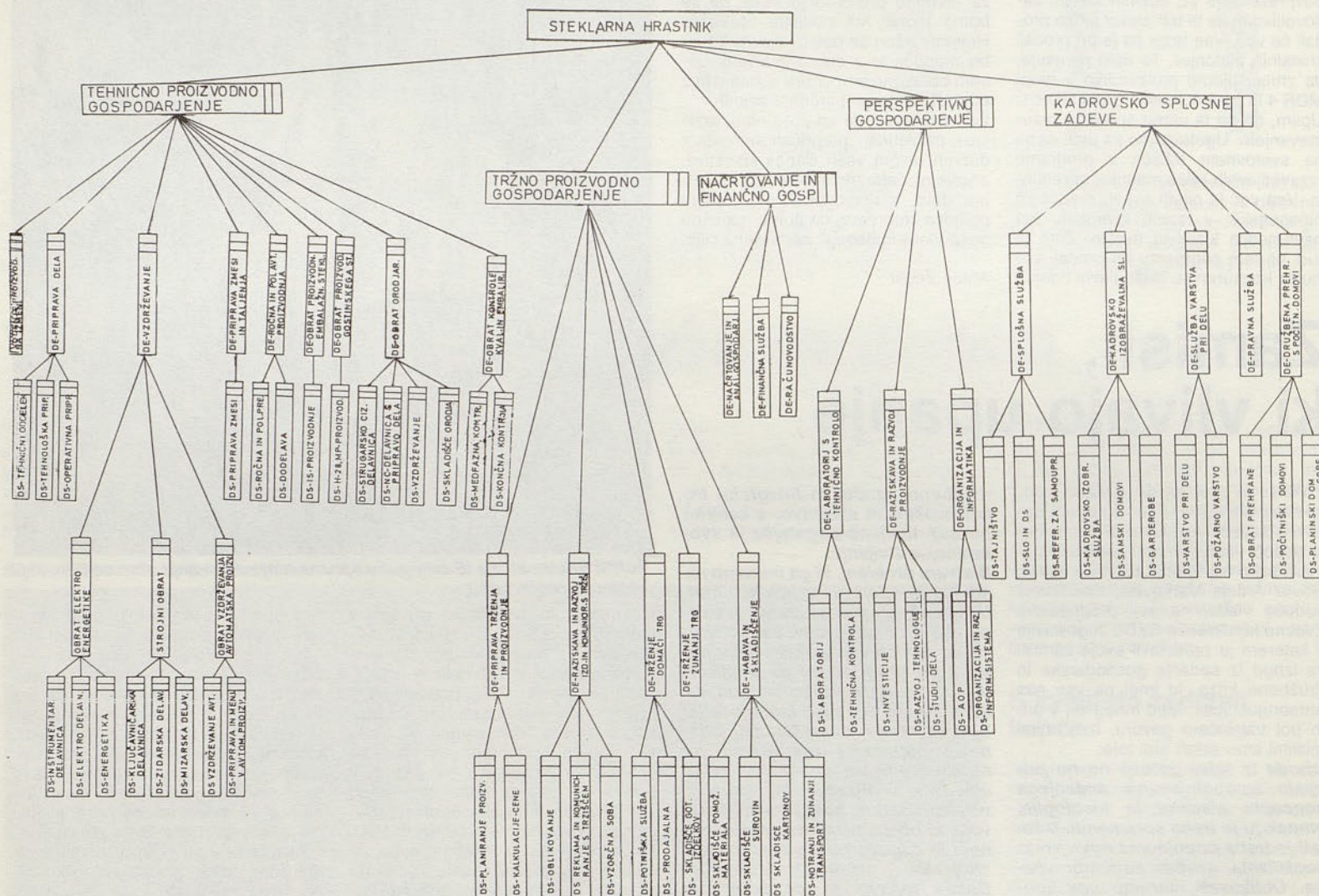
● **Komisija za odprodajo odpadnega materiala:** Rudi BERAUS, Janez KANDOLF, Franc ŽERKO.

● **Komisija za popis prehranskih izdelkov:** Nada GOŠLER, Berta KERSNIK, Lado MATEKELJ.

Mandat vseh izvršilnih organov traja dve leti.

Delavski svet je pooblastil strokovne službe DZP za spošno kadrovske zadeve, da se dovolilnice za brezplačen odpadni papir in odpadne folije, za delavce in upokojence Steklarne Hrastnik izdajajo v tajništvu.

Delavski svet potrdil predlog organizacije v delovni organizaciji

Osnutek plana 1989

Osnovne značilnosti plana

Preden bom predstavil osnutek plana Steklarne Hrastnik za leto 1989, bi rad opozoril na dve stvari, ki sta odločilno

vplivali in še bosta na potek planiranja. Prvič zaradi reorganizacijskih sprememb poslovno-proizvodnega sistema Steklarne-Sjaj Hrastnik, katerih rezultat je odcepitev Sijaja in preoblikovanje Steklarne v enovito delovno organizacijo, se je proces planiranja po-

daljšal v leto 1989. Drugič: ob koncu leta je bil sprejet nov zakon o planiranju, s katerim se je to področje, predvsem na ravni podjetij, sprostil obširnemu predpisovanju o obliki in vsebini planinskih aktivnosti. To bo, bolj kot na letošnji potek planiranja in vsebino aktov, vplivalo na bodoči, ko bomo sistem planiranja prilagodili našim specifičnostim in zahtevam. Seveda pa je dosti stvari, kljub sprejetemu zakonu nedodelanih, in jih bo treba dodelati s podzakonskimi predpisi.

V takšnih razmerah je torej nastajal osnutek plana Steklarne Hrastnik za leto 1989.

Z analiziranjem tržnih možnosti, naših zmogljivosti in planiranih posegov v opremo smo v osnutku ocenili možnosti proizvodnje in prodaje stekla na 30.927 ton. Kljub tržnim možnostim se proizvodnja obrata ročne in polavtomatske proizvodnje zmanjšuje v primerjavi z letom 1988 za 2,5%. Stevilno brigad je planirano glede na sedanje kadrovske možnosti na 30 mak-

simalno možnih. Povprečno bo v letu 1989 delalo 26 brigad – kot posledica izrabe dopustov in bolniškega staleža. To pomeni v primerjavi s 27,5 brigadami v letu 1988 zmanjšanje za 5 odstotkov. 2,5-odstotno povečanje proizvodnje na brigado bomo dosegli z zmanjšanjem loma, torej moramo doseči višjo neto proizvodnjo ob enaki bruto proizvodnji. Osnovo za to bomo vzpostavili s pogonom nove zmesarne in rekonstrukcije A-banje, tudi obe elektro peči bosta novi.

V nasprotju z obratoma ročne in polavtomatske proizvodnje bomo v obratu avtomatske proizvodnje povečali proizvodnjo na 27.512 ton oziroma za 4 odstotke več kot v letu 1988. Zaradi težav pri prodaji stekla za široko potrošnjo na domačem trgu povečujemo izvoz. Vendar pa se pri avtomatsko izdelanem steklu spopadamo z močno konkurenco in naša naloga v tem segmentu proizvodnje je izdelati čim kvalitetnejše izdelke po čim nižjih cenah.

Plan proizvodnje po količini in vrednosti

Skupno bomo proizvedli in prodali 30.927 ton stekla (3,5% več kot v letu 1988), od tega odpade na avtomatsko izdelavo stekla 89%. Gledano po blagovnih skupinah bomo izdelali največ embalažnega stekla in sicer 16.498 ton ali več kot polovico vse proizvodnje. 10.523 ton stekla bo odpadlo na steklo za široko potrošnjo, kar predstavlja nekaj več kot tretjino proizvodnje, 3.906 ton, ali osmina proizvodnje, pa odpade na razsvetljavna stekla. Vrednostni deleži so zaradi različnih neto prodajnih cen različni. Ker je embalažno steklo najcenejše, je njegov delež v vrednosti manjši in sicer 45-odstoten, steklo za široko potrošnjo 32-odstoten, na razsvetljavno steklo pa odpade 23 odstotkov. Povprečna mesečna vrednost prodaje bo dosegla 15.310.000.000 dinarjev za povprečno 2.577 ton prodanega stekla.

Plan izvoza

Na tuje trge bomo prodali 8.347 ton stekla v skupni vrednosti 43.305.000.000 dinarjev, kar predstavlja slabo četrtino vrednosti prodaje.

V dolarjih bo izvoz dosegel vrednost 9.851.318 ameriških dolarjev (po tečaju ZIS = 1 USD 1262,03 din, kakor se je ugotavljal izvoz v letu 1988), oziroma 9.141.943 dolarjev (po tečaju ZIS 1 USD = 5210,76 dinarjev kot se bo ugotavljal izvoz v letu 1989). Tako planiran izvoz je za 9 odstotkov večji od doseženega v letu 1988. V celotnem izvozu bo klirinškega manj za 9 odstotkov, zato pa bo konvertibilni izvoz povečan za 10 odstotkov.

Nadpovprečna rast izvoza planiramo na trgih držav z dolarjem (odpira se izvoz na Madžarsko), v Italijo in Švedsko. Naš največji partner ZRN bo odkupila za 7.177.000 mark izdelkov, oziroma za 3.974.900 ameriških dolarjev izdelkov, tako da bo tu zabeležena rast podpovprečna – 4 odstotke v planiranem letu.

Plan investicij, posodabljanja, remontov.

Že v uvodu je bilo omenjeno, da bomo takšne rezultate dosegli tudi s po-

segi v opremo. Remontov in investicij bo po prvi oceni za več kot 6.000.000 dolarjev, oziroma po cenah iz decembra 1988 blizu 38 milijard dinarjev. To bo zelo velik zalogaj tako po tehnološki, finančni kot tudi stroškovni plati. Vrednost teh posegov dosega vrednost dvoipolmesečne prodaje stekla po sedanjih ocenah. Pri tem pa niso upoštevani manjši posegi in tekoča popravila. V okviru remontov bodo izvršeni posegi na elektro peči opal, ki dela MDR steklo, na H-peči ter na

strojih IS-1 in IS-5. Kot investicije pa bomo izvedli rekonstrukcije strojev IS-2 in IS-3. Montirali bomo nove hladilne peči na teh strojih, ter tri nove kompresorje in nadaljevali z računalniškim vodenjem talnih objektov. Po kontrolni liniji, ki že dela na IS-1, bomo montirali še naslednje tri na linijah IS-2, IS-6 in IS-7. Del sredstev za te posege bomo zagotovili sami, večino pa s tujimi krediti, to je kreditom Mednarodne banke za obnovo in razvoj in italijanskim kreditom.

Približno takšni so okviri plana za leto 1989.

V naslednji fazi izdelave predloga plana bo verjetno še prihajalo do sprememb, še posebno ko bomo izračunali finančni izid. Seveda pa bomo šele tekom leta lahko ugotovili koliko so bila naša predvidevanja točna in kako uspešni smo bili pri našem delu.

Igor Zalokar

Plan delovnih dni za leto 1989

Mesec	Efektivne delovne ure brez sobot	Efektivne delovne ure ob sobotah	Plačane ure praznikov	Skupaj plačane ure	Skupaj delovnih dni
Januar	160	8	16	184	21
Februar	160	16		176	22
Marec	184	8 sol		184	23
April	144	16	8	168	20
Maj	168	16	16	200	23
Junij	176	8		184	23
Julij	152	8	8	168	20
Avgust	184			184	23
September	168	16		184	23
Oktober	176	8		184	23
November	152	16	24	192	21
December	160	16		176	22
Leto 1989	1.984	128 (+8 sol.)	72	2.184	264

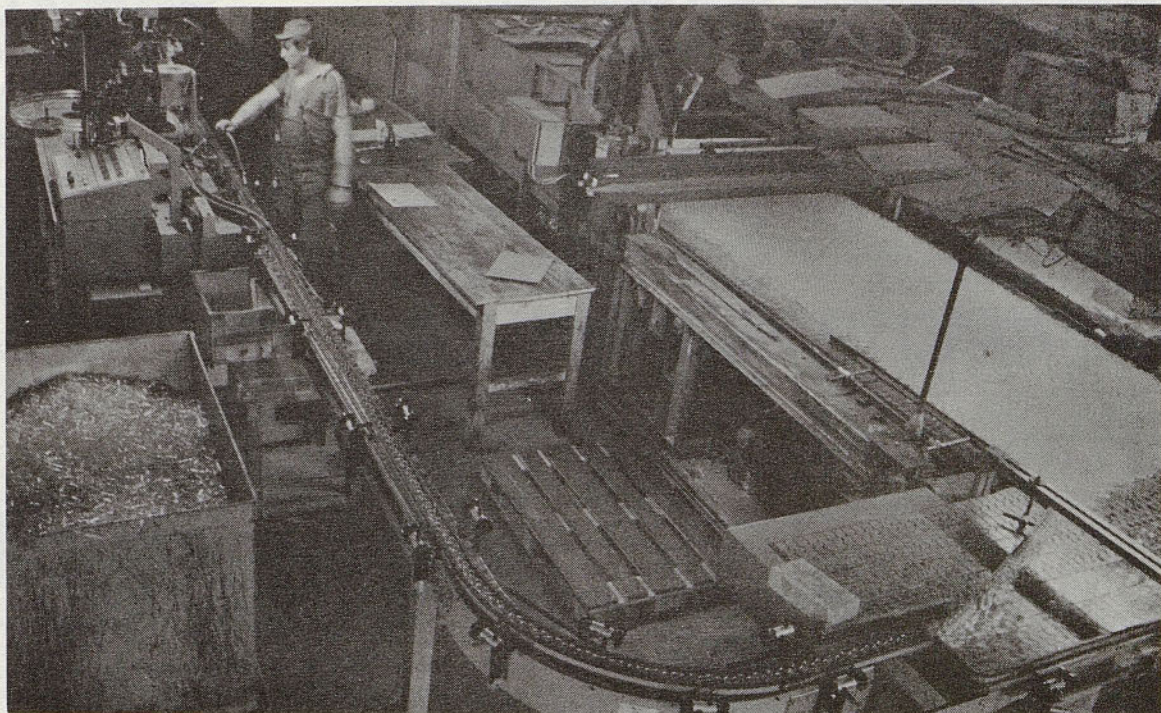
Skupni fond plačanih ur je 2.184 ali 273 dni. Poleg tega moramo opraviti še eno redno solidarnostno soboto, ki je planirana v marcu. Poleg solidarnostne sobote bomo delali še šestnajst sobot po naslednjem planu:

- Če je ena delovna sobota se opravi prva, oziroma prvi dve, če sta dve delovni soboti. Prazniki so plačani, če padejo na navaden delovni dan ali delovno soboto, drugače pa ne;
- novoletni prazniki padejo na nedeljo 1. januarja in ponedeljek 2. januarja. Ker je nedelja 1. januarja dela prost dan, se praznuje še torek 3. januar;
- vsi ostali prazniki: Dan OF (27. april), praznik dela (1., 3. maj), Dan borca (4. julij), Dan mrtvih (1. no-

vember) in Dan republike (29., 30. november) padejo na navaden delovni dan in so plačani;

- Dan vstaje (22. julij) pade na soboto in ni plačan;
- Zaradi boljše izrabe delovnega časa in zmanjšanja stroškov bomo opravili tri sobote namesto naslednjih dni:
- petka 28. 4. 1989, ki je med dnevom ustanovitve OF ter (preko sobote in nedelje) praznikom dela, se nadomesti z delom v soboto 6. 5. 1989,
 - ponedeljka 3. 7. 1989, se nadomesti z delom v soboto 13. 5. 1989;
 - petka 1. 12. 1989 se nadomesti z delom v soboto 18. 11. 1989.
- Vse redne delovne sobote in solidarnostne sobote se delajo osem ur.

Na koncu moramo opozoriti še na nekoliko spremenjeno politiko izrabe delovnega časa, kar bo vplivalo na višino osebnih dohodkov delavcev v posameznih mesecih. To bo posledica prilagoditve dela ob praznikih, kar je vsakoletna zahteva delavcev in ravno tako posledica prilagoditve režima dela možnostim prodaje. Zaradi tega bomo v posameznih mesecih dobili plačanih od 158 do 200 rednih ur. Na to moramo biti pozorni pri izplačilih osebnih dohodkov, kajti ob nespremenjeni vrednosti grupe del bo mesečni osebni dohodek nihajl tudi do ± 10 odstotkov. To pa pomeni ob mejnih vrednostih tudi do 20 odstotkov različne osebne dohodke.

Sindikalna lista – minimalne zahteve

Po nekaj letih smo znova dobili tako imenovano sindikalno listo, ki predstavlja minimalne zahteve sindikata za zagotavljanje materialne in socialne varnosti delavcev. V njej so zajete zahteve sindikata za uresničevanje pravic delavcev iz dela, izplačil sredstev skupne porabe in določenih stroškov v zvezi z delom.

Povzemamo nekaj temeljnih pravic, ki izhajajo iz predlagane liste;

★ Po sedanjem priporočilu naj bi znašal najnižji osebni dohodek 700.000 dinarjev.

★ Najnižji zjamčeni osebni dohodek se določa z zakonom in je od 1. 1. 1989 49.000 dinarjev.

★ Pogoji dela: dodatek za izmensko

delo naj bi znašal 10 odstotkov mesečne akontacije OD za živo delo, nočno delo 30 odstotkov mesečne akontacije OD za živo delo, delo v nedeljo pa 50 odstotkov mesečne akontacije OD delavca za živo delo.

★ Nadurno delo 50 odstotkov mesečne akontacije OD delavca za živo delo.

★ osebni dohodki pripravnikov 70 odstotkov OD za delo in naloge za katere se pripravnik usposablja in dosega predviden rezultat. OD pripravnika ne sme biti nižji od zjamčenega OD.

★ Jubilejne nagrade: za 10 let dela 50 odstotkov povprečnega OD v gospodarstvu SR Slovenije v prejšnjem trimesečju;

za 20 let 75 odstotkov; za 30 let pa en povprečni osebni dohodek v republiki v prejšnjem trimesečju;

★ Nagrade ob upokojitvi: trije povprečni OD v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem trimesečju

★ Odpravnina delavcu, ki zaradi zmanjšane obsega dela ali prenehanja poslovanja organizacije preneha delovno razmerje – šest povprečnih OD v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem trimesečju.

★ Med prejemki skupne porabe je tudi regres za letni dopust, ki naj bi po predlogu za oblikovanje mase dosegel (regres se deli po merilih samoupravnega akta) 60 odstotkov pov-

prečnega OD pretekega trimesečja v republiki. Pri tem naj bi 50 odstotkov tako oblikovanega denarja delili na vse delavce enako, razliko pa v skladu s Samoupravnim splošnim aktom.

Ker se v naši delovni organizaciji nekatera izplačila razlikujejo od predlaganih v sindikalni listi, je izvršni odbor konference sindikata, ko je razpravljalo o listi, zahteval, da strokovne službe DO naredijo primerjavo v kolikšni meri se izplačila razlikujejo. Ko bodo podatki znani, se bo sindikat konkretno opredelil do predloga sindikalne liste. Še enkrat pa velja poudariti, da sindikalna lista postavlja le minimalne zahteve za posamezna izplačila delavcem.

Kaj prinaša zakon o podjetjih?

Z ustavnimi amandmaji, ki so bili uveljavljeni novembra 1988, je prišlo lahko bi rekli, do spremembe zgrešene socialistične miselnosti, da je edino živo delo pomembno, bodisi pri upravljanju, kakor tudi pri prilaščanju rezultatov dela. Ves ta čas pa smo pozabljali, da je tudi kapital (družbeni) pomemben dejavnik proizvodnje in predvsem napredka.

Torej, na osnovi amandmajev k Ustavu SFRJ in možnosti, ki jih ponujajo gospodarstvu, je 1. 1. 1989 začel veljati zakon o podjetjih.

Zakon prinaša poleg gospodarskih sprememb in novosti s pravno-organizacijskega vidika, pa tudi z gospodarskega področja, precej novih izrazov, ki so vzeti iz kapitalističnega sistema ali pa iz starih časov po vojni kar iz našega samoupravnega socializma.

Tako je uvedeno zopet **PODJETJE**, ki ga definira kot delovno organizacijo, ki opravlja gospodarsko dejavnost, to je proizvodnjo in promet blaga ter opravlja storitve na trgu, ki so določene v zveznem predpisu o klasifikaciji dejavnosti. Pomembno je torej upoštevati, da se zakon o podjetjih ne nanaša na organizacije posebnega družbenega pomena t.j. na DO družbenih dejavnosti, ampak zanje še vedno velja zakon o združenem delu. Na osnovi zakona o podjetjih bomo torej imeli:

★ podjetja v družbeni lastnini, ki poslujejo z družbenimi sredstvi;

★ zadržna podjetja, ki poslujejo z zadržnimi sredstvi;

★ mešana podjetja, ki poslujejo s sredstvi v družbeni lastnini, zadržni lastnini, in s sredstvi, ki so lastnina domačih fizičnih in pravnih oseb ter tujih oseb;

★ zasebna podjetja, ki poslujejo s sredstvi domačih fizičnih in civilnih oseb ter tujih oseb.

Na trgu pa bodo imela vsa podjetja enak položaj.

Kljub temu, da zakon pomeni velik korak naprej, pa vendar ne moremo mimo pomanjkljivosti in nedorečenosti, ki se pojavljajo v njem. Tako na primer in ustava in zakon še vedno uporabl-

jata izraz temeljne organizacije in oba dopuščata možnost organiziranja delavcev v to asociacijo. Temeljna organizacija nima več takšnih pravic in obveznosti (položaja) kot prej, ampak le tiste, ki jih delavci določijo v statutu; ni več obvezna oblika organiziranja delavcev in kar je najpomembnejše, nima statusa pravne osebe.

Zakon o podjetjih je pričel veljati 1. 1. 1989, hkrati pa so s tem dnem prenehale veljati določbe ZZD, ki so v nasprotju z določbami tega zakona. Ozdi nadaljujejo delo na način in pod pogoji, pod katerimi so vpisani v sodni register, tudi po uveljavitvi Zakon o podjetjih, vendar pa morajo s tem zakonom do 31. 12. 1991 uskladiti svoje samoupravne splošne akte. Delovne organizacije, ki imajo v svoji sestavi temeljne organizacije izkazujejo finančne in druge rezultate poslovanja tudi na ravni delovne organizacije.

Treba je povedati, da se v primeru statutnih sprememb, ki bi se izvajale v času, ko samoupravi splošni akti še niso usklajeni z Zakonom o podjetjih, uporabljajo določbe Zakona o združenem delu, ker Zakon o podjetjih teh določb nima. Tako je bilo tudi v našem primeru, ko je bilo treba zaradi reorganizacije spremeniti statut, ki je seveda narejen še po ZZD, novi pa se bo sprejel, ko bodo spremenjeni še nekateri drugi predpisi, od katerih je odvisna vsebina statuta. V nadaljevanju pa povejmo še nekaj o samoupravljanju, upravljanju, kontroli in odgovornosti kot določa zakon o podjetjih.

Glede odločanja delavcev je treba omeniti, da je prišlo do precejšnje racionalizacije, saj se je precej zmanjšalo število zadev, o katerih delavci odločajo z osebnim izjavljanjem. Oblike osebnega odločanja so še vedno: referendum, zbor delavcev in podpisovanje izjav. Z referendumom se sedaj obvezno odloča samo še o statutu. Spremenile so se tudi pristojnosti delavskega sveta, na eni strani so se povečale, na drugi strani pa v odnosu do direktorja zmanjšale. Novost je tudi, da v organizacijah, ki imajo manj kot 50 delavcev (prej 30), le-ti opravljajo funkcijo delavskega sveta. V 49. členu so določene pristojnosti delavskega

sveta med katerimi je tudi ta, da delavski svet odloča o delitvi dobičkov, o čemer se je prej odločalo na zborih delavcev, zanimivo pa je tudi določilo, da delavski svet določa temelje poslovne politike, ukrepi za njihovo izvajanje pa so v pristojnosti direktorja. V delavski svet podjetja je lahko izvoljen vsak delavec ne glede na dela in naloge, ki jih opravlja (tudi delavci s posebnimi pooblastili) razen direktorja. Kot je že prej omenjeno, pa je poslovodni organ, direktor dobil precej več možnosti vplivanja na vodenje podjetja. Mandat je enak kot doslej, razpisna komisija pa naj bi bila po novem sestavljena le iz članov družbenega podjetja, torej ne več kot je določeno v zakonu o volitvah in odpoklicu organov upravljanja in o imenovanju poslovodnih organov v OZD, ki določa tripartitno sestavo.

Poslovodni organ je tudi pristojen, da predlaga DS imenovanje in razrešitev delavcev s posebnimi pooblastili kar pomeni, da bo direktor nekakšen mandatar za imenovanje vodstvene strukture podjetja. Ima tudi pravico, da razporeja delavce k določenim nalogam in delam.

Poslovodni organ mora ob letnem obračunu podati delavcem poročilo o rezultatih poslovanja družbenega podjetja. Če delavci ne sprejmejo poslovnega poročila o zaključnem računu, delavski svet pa ugotovi, da je odgovoren za nedoseganje poslovnih rezultatov podjetja, pomeni to pobudo za začetek postopka razrešitve poslovodnega organa.

V prispevku smo povzeli nekaj bistvenih določb iz 2. poglavja Zakona o družbenega podjetja. Prihodnjič bomo iz tega poglavja predstavili vsebino določb, ki se nanašajo na obveščanje delavcev, samoupravno delavsko kontrolo, odgovornost in družbeno varstvo pravic delavcev.

Ksenja Pirc

Organiziranost sindikata v noviti DO

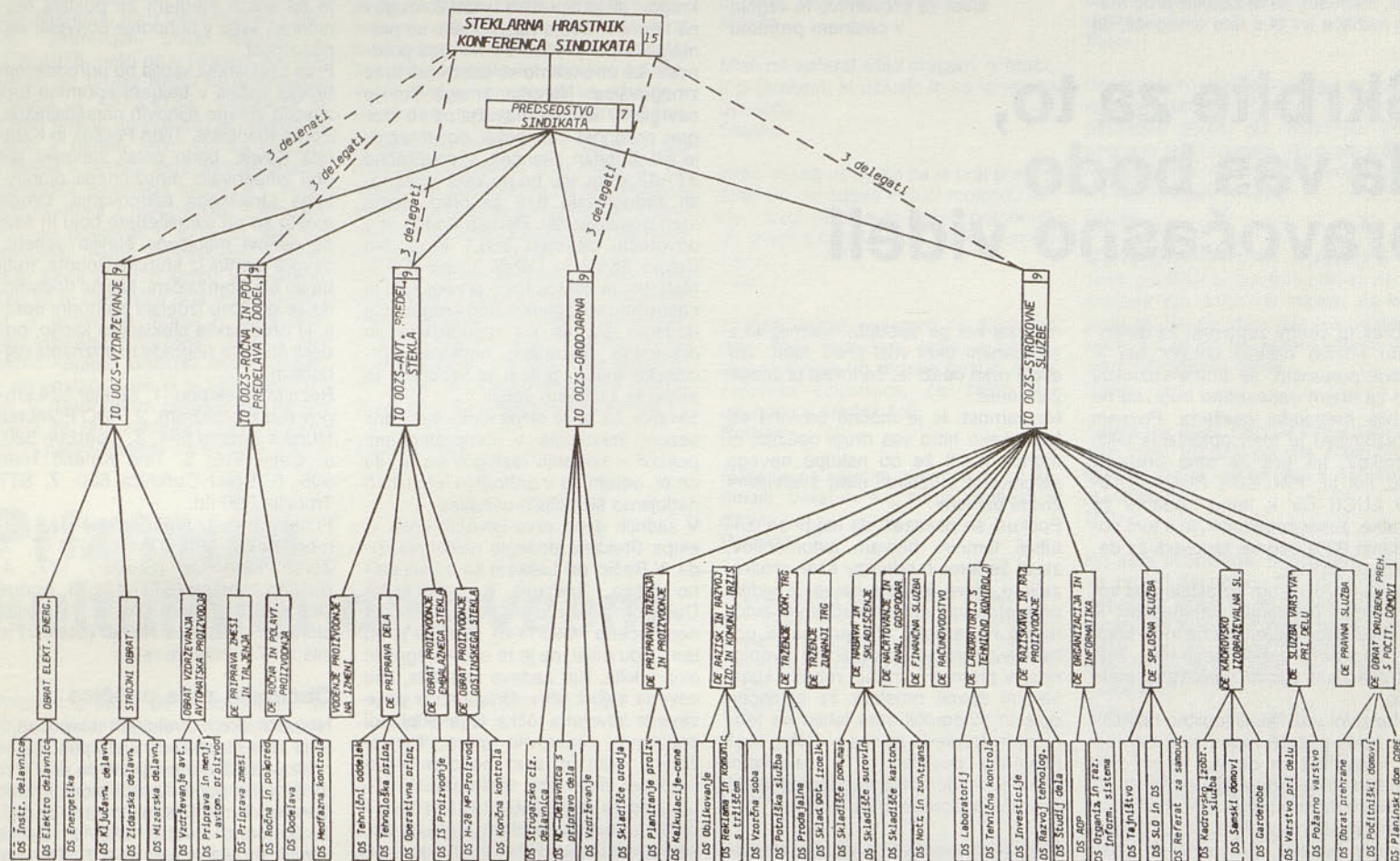
V bodoče pet osnovnih organizacij

Štiriindvajsetega januarja je bila seja izvršnega odbora konference sindikata delovne organizacije, namenjena med drugim tudi razpravi o bodoči organiziranosti sindikata. Po novem

predlogu naj bi bilo v delovni organizaciji pet osnovnih organizacij sindikata. Pri oblikovanju predloga take organiziranosti je bila upoštevana želja, da bi bile osnovne organizacije formirane v največji možni meri glede na zaokroženost tehnološkega procesa.

Vsaka osnovna organizacija ima devetvretčlanski izvršni odbor, preko izvršnega odbora pa po tri delegate v konferenci sindikata delovne organizacije. Petnajstčlansko konferenco vodi predsedstvo, ki ga tvorijo predsedniki osnovnih organizacij, pred-

sednik konference, sedmega člana pa naj bi določili na programsko volilni konferenci. Tak sistem organiziranosti sindikata pogojuje vloga in pomen, ki jo ima konferenca sindikata pri realizaciji in financiranju določenih nalog.

Novo v knjižnici

KAKO DELUJE Ostanimo zdravi in pri močeh

Knjiga Ostanimo zdravi in pri močeh je pravzaprav priručnik za zdravo življenje. Opisuje človeka (v sliki in besedi) kot biološko bitje, ki živi in se razvija, če je zdrav — zdrav pa je, če se pravilno hrani, dovolj giba, se ukvarja z rekreacijo in športom, se izogiba nadlogam sodobne civilizacije in si pomaga s pripravki in sredstvi sodobne naravne medicine.

K zdravemu življenju prispeva največ človek sam: knjiga mu svetuje, za kakšno hrano naj se odloča, posebej še takrat, ko ima že kakšne težave in bolezni, koliko naj se giba in telesno krepi, da bo primerno za njegovo kondicijo, starost in način življenja, katera sredstva (npr. v kozmetiki) res pomagajo, kaj pa je le trenutna modna muha.

V tem pogledu je knjiga Ostanimo zdravi in pri močeh tudi kritična do številnih pojavov sodobnega življenja npr. do pretiranega ukvarjanja s športom ali do strogih prepovedi jemanja nekaterih poživil.

Zlasti veliko podatkov najdemo ob dveh osrednjih temah, o pravilni prehrani in telesni dejavnosti. Za zdravi način življenja je potrebna kakovostna in količinsko zmerna hrana, saj v nasprotnem primeru kmalu pride do debelosti in bolezni, ki so njen posledica, pa tudi dovolj telesnega gibanja, zlasti pri ljudeh v sedečih poklicih, ki ugodno vpliva na dihalna in prekrvavitev.

Obe temi sta v neposredni zvezi z biči sodobne civilizacije, visokim krvnim pritiskom, arteriosklerozo, srčnim infarktom, diabetesom; o teh knjiga navedeno, strokovno neoporečno, vendar poljudno govori.

Zato je zanimiva zlasti za ljudi srednje starosti in priletne, ki bi radi ohranili zdravo telo in duha še do poznih let. Knjiga je razdeljena na kratka poglavja: besedilo na levi strani je dopolnjeno s slikami, skicami, ilustracijami, tabelami, grafikoni.

Najprej zvemo nekaj o zgradbi in funkcijah človeškega telesa; sledi poglavje o prehrani (važna je zlasti sestava živil) in o tem, kako prehrana vpliva na telesno težo (diete).

Poglavje o športu, gibanju, telesni sposobnosti in zdravju govori o različnih vrstah rekreacije in športa, pač glede na treniranost in starost; telesno udejstvovanje pa povezuje tudi z družbenimi vidiki športa, saj moderna civilizacija terja od ljudi zdravje in moč tudi pri poklicnem delu, ne le v zaseb-

nem življenju. Veliko je mogoče zvedeti tudi o novih nadlogah, kakršen je npr. stres, pa o poživilih in mamilih, o duhovni sprostitvi (avtogeni trening, joga, meditacija). Navsezadnje pa je pomembna tudi nega telesa, predvsem z naravnimi metodami.

Za večjo varnost na cesti

Nikoli ne ovirajte prometa

Misel na promet okoli sebe in morebitno oviranje drugih naj bi voznikom vcepili že v avto šoli pri prvih urah praktične vožnje. Vsakdanja praksa pa kaže ravno nasprotno. Inštruktorji v želji, da bi kandidata kar takoj z veliko žlico nahranili z znanjem, le tega prezgodaj napolijo v najgostejši mestni promet, ki mu seveda ni kos. Kandidat, ki ima polne roke in noge dela z volanom, pedali in stikali, obenem pa mora registrirati nešteto informacij, ki jih doslej ni bil vajen, seveda težko

sledi toku prometa. Tako mu ne preostane drugega kot da se poživlja na večino prometne okolice in pazi samo na tisto, kar neposredno zadeva njegovo vožnjo. Pri tem ne gre zameriti vozniku, marveč inštruktorju, ki poučuje po načelu »vrzi ga v vodo, pa bo plaval«. Tako se voznik že na začetku »naučí« da je moč voziti tudi, ne da bi mislil na promet okoli sebe. Če bi imeli vedno v mislih pravilno »nikoli ne ovirajte prometa«, bi bil promet na naših ulicah in cestah za-

nesljivo lahko hitrejši, pa kljub temu varnejši, da ne govorimo o tem, da počasne prometne kolone pokurijo več goriva in bolj onesnažujejo okolje, kot pa, če se promet odvija tekoče. Predvsem v velikem mestu je promet kompleksno dogajanje in se zastoji na eni točki prometne mreže navadno prenašajo na druge. Klasična napaka je dovolj daleč v križišču, kadar ima za seboj kolono »levih zavijalcev«. Tak voznik se »kot pijan plot« drži prekinjene črte, ki nakazuje smer zavijanja v levo, namesto, da bi zapeljal proti sredini križišča ter bi s tem omogočil, da

pride v eni semaforški fazi v križišču več »levih zavijalcev«. Z omejenim manevrom se seveda propustnost križišča časovno znatno poveča. Predaleč bi šli, če bi našli vse primere oviranja oziroma vse možnosti, da vsak po svojih močeh omogočimo boljši potek današnjega prometa. Našeli bi le nekaj vsakdanjih primerov: vozniki mečkajo pri speljavanju izpred semaforjev, ne parkirajo pravilno, ustavljajo se na mestih, kjer je prepovedano itd.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu

Skrbite za to, da vas bodo pravočasno videli

Čeprav je sedmi zapovedi za defenzivno vožnjo najlaže ustreči, saj je najbolj preprosto, se truma voznikov dan za dnevno dobesedno trudi, da ne bi bila prezgodaj opažena. Povsem nerazumljivo je torej obnašanje takih voznikov, ko gre za tako preprost ukaz kot je: **PRIŽGITE PRAVOČASNO LUČI!** Če k temu dodamo še »kratke, zasenčene luči«, je s tem povedanih 99% sedme zapovedi za defenzivno vožnjo.

Starejšim voznikom so ostale pod kožo bolezniki nekdanjih avtomobilov, ki so imeli slabe akumulatorje in še slabše generatorje električnega toka, zato je treba zlasti pozimi varčevati z elektriko.

Defenzivni vozniki, ki logično razmišljajo, bodo prižgali zasenčene luči tudi pri najsvetlejšem dnevu, če so vremenske okoliščine take, da se avtomobilom močno rosijo ali »zmrzujejo« zadnja in stranska okna, kar se dogaja zlasti v nasejih, ko vozila še niso ogreta in zaradi hitrosti tudi zračenje

ne dela kot se spodobi. Voznik, ki z zarosenimi okni vozi pred vami, vas skozi roso opazi le, če imate prižgane žaromete.

Na varnost, ki je močno odvisna od tega, kako hitro vas drugi opazijo, bi morali misliti že ob nakupu novega avtomobila in izbirati med svetlejšimi živimi barvami.

Poskusi so pokazali, da naj bi se izobicalo temnim barvam avtomobilov, zlasti še temnih odtenov sive, modre, zelene, rjave in črne barve. Z vidika prometne varnosti so večbarvni avtomobili najvarnejši. Pri tem pa je potrebna zmernost. Za pretirano živopisnost v prometni knjižici rubrika »barva« ni dovolj prostora za natančen opis in avtomobil vam lahko na tehničnem pregledu zavrnejo. Poleg tega mavrično poslikan in z nalepkami oblepljen avtomobil drugim voznikom odvrača pozornost od prometa.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

Steklar je prvo mesto osvojil izredno zanesljivo. Slanšek, Kajtna, Delpin, Lisec in na začetku tudi Mohorko, so ob Mariborčanih, Kamničanih in strelcih Partizana in Trnovega edini, ki so še prvenstvo sklenili neporaženi. Po prihodu Zagorjanov Slanška in Kajtne, se je Steklar v hipu spremenil iz ekipe, ki naj bi se borila za obstanek, v ekipo sposobno najvišjih dometov. Nekaj naslednjih statističnih podatkov to ugotovitev nedvomno potrjuje. V devetih tekmah so nastreljali 13.137 krogov ali povprečno 1459,6 krogov na tekmov. Svoje nasprotnike so premagali s povprečno 31,1 kroga prednosti. Le eno tekmo so odstreljali brez zmagovalca. Najvišja zmaga jim je navrgla 77 krogov, najnižja pa 15 krogov prednosti. Najboljši posameznik je bil Bogdan Slanšek s povprečno 371,87 krogi, kar bo po vsej verjetnosti zadostovalo tudi za prvo mesto med posamezniki. Roman Kajtna je v povprečju dosegel 366,1 krog, Ivo Delpin 365,2 in Danilo Lisec 358,8. Mahorko je nastopil le v prvem kolu in nastreljal zanj solidnih 350 krogov. Če dodamo še, da na republiškem in državnem prvenstvu nastopajo tričlanske ekipe, potem je vrednost te ekipe še bistveno večja.

Skratka, če bo ta ekipa tudi v naslednji sezoni nastopala v nespremenjeni postavi – nobenih razlogov pa ni, da ne bi, potem se v prihodnje leto lahko nadejamo še boljših uvrstitev.

V zadnjih dveh prvenstvenih kolih je ekipa Steklarja dosegla naslednja izidna. V Rečici pri Laškem so oddali edino točko. Srečanje s tamkajšnjim Dušanom Poženelom se je končalo neodločeno 1440:1440. Slanšek je ob tem izidu dejal, da je to edini njegov in ekipni kiks. Kar zadeva rezultata, ima seveda najbrž prav. Druga stvar pa je seveda osvojena točka, ki je ekipi tudi praktično zagotovilo prvo mesto. Zadnje kolo je spet potrdilo pravo vrednost ekipe. Izid srečanja Steklar-Logatec pa je bil 1469:1441 krogov. Skratka vodstvu in ekipi gredo za dosegke v tej sezoni vsa priznanja.

Steklarska kaplja odslej tradicionalna

Simpatična, zanimiva in ne nazadnje za nadaljni razvoj strelskega športa še kako koristna ideja je konec prejšnjega meseca doživela krstno uprizori-

tev. Na strelišču SD Steklar je bilo prvo pionirsko tekmovanje v streljanju s serijsko zračno puško za Steklarsko kapljo. Odlično pripravljenega in dobro reklamiranega tekmovanja, ki bo po zagotovitvi prirediteljev odslej naprej tradicionalno, se je od 30 vabljivih ekip udeležilo kar 27 iz vseh večjih strelskih središč naše ožje domovine.

Brskajoč po spominih, podobnega, tako množičnega tekmovanja za najmlajše, nismo zasledili. Zato tej ideji, ki je na srečo medtem že postala resničnost, velja v prihodnje posvetiti vso pozornost.

Prva Steklarska kaplja bo prirediteljem bržčas ostala v trajnem spominu tudi zavoju zmage njihovih naraščajnikov. Zoran Klančičar, Tilen Poljšak in Katarina Kovač, bodo ostali zapisani kot prvi zmagovalci množičnega pionirskega strelskega tekmovanja. Drugo mesto so po izenačenem boju in šele na osnovi manjšega števila desetice, osvojili pionirji iz Murske Sobote, tretji pa so bili Domžalčani. Naj še dodamo, da so ob lično izdelani prehodni trofeji, ki predstavlja steklarsko kapljo, podelili številne nagrade in priznanja najboljšim.

Rezultati – ekipno: 1. Steklar 524 krogov (od 66 možnih), 2. ABC Pomurka Murska Sobota 524, 3. Domžale 520, 4. Celje 515, 5. Tine Kmetič Trzin 506, 6. Brest Cerknica 500, 7. STT Trbovlje 596 itd.

Posamezno: 1. Aleš Šinko 181, 2. Simon Kovič (oba Domžale) 177, 3. Zoran Klančičar (Steklar) 177, 4. Boštjan Gorišek (STT) 177, 5. Andrej Dobovičnik (Celje) 176 itd. Najboljša pionirka – Katarina Kovač (Steklar) je bila z 174 krogi deseta.

Občinska zlata puščica

Na občinskem strelskem tekmovanju, to je prva stopnja, za Zlato puščico, je nastopilo 23 članov, prvič pa so se za to lovoriko pomerili tudi pionirji. Med člani je bil vrstni red pri vrhu naslednji: 1. Rajmund Cvetko 566, 2. Željko Hrnčič (oba Rudnik) 561, 3. Bogdan Slanšek 554, 4. Ivo Delpin 552, 5. Roman Kajtna 550, 6. Danilo Lisec (vsi Steklar) 549 itd.

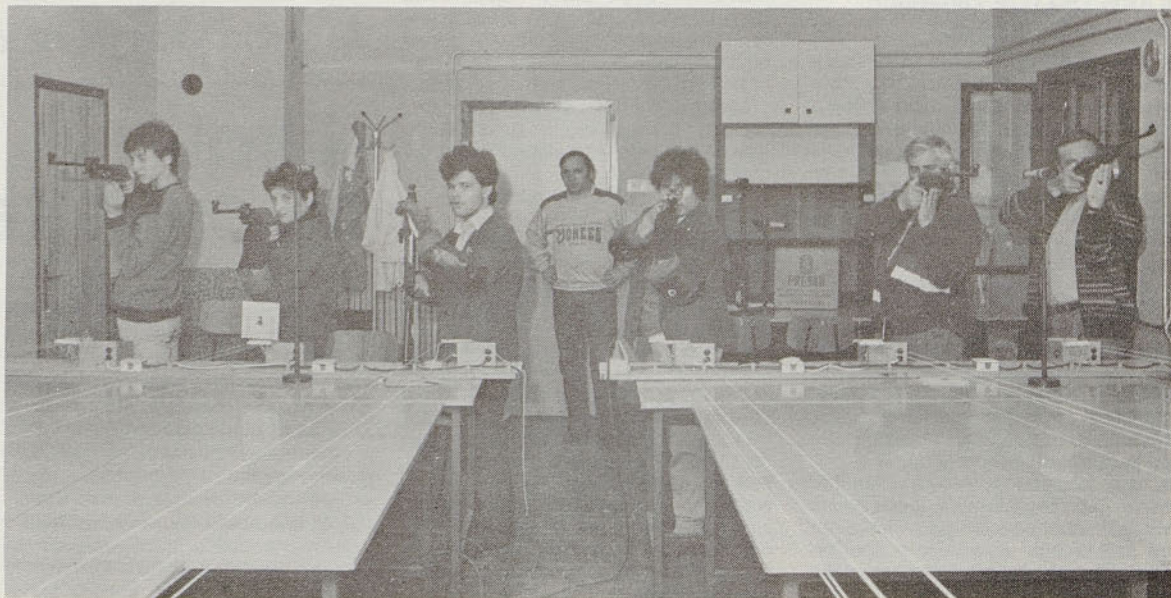
Pri pionirjih pa so prva tri mesta osvojili: 1. Zoran Klančičar (Steklar) 252, 2. Tomaž Bratuša (Rudnik) 245, 3. Katarina Kovač (Steklar) 237 itd. Pionirji

Na treningu

Šport in rekreacija

Steklarjevi strelci prvoligaši

V zadnjem Steklarju smo na teh straneh zapisali, da so Steklarjevi strelci že prvaki. To sedaj lahko tudi uradno potrdimo. Konec januarja se je namreč končalo prvenstvo v vseh šestih republiških ligah (dveh prvih in štirih drugih). Ekipa Steklarja je premočno zmagala v vzhodni skupini in se tako prvič uvrstila v vzhodno skupino prve republiške lige, kar je tudi najvišji tekmovalni nivo, ko gre za ligaška tekmovanja pri nas. Višja sta le republiško in državno prvenstvo, ki pa imata status enkratnih tekmovanj. Če k temu dodamo, da je streljanje s serijsko zračno puško najbolj razvito prav v Sloveniji, kar nedvomno potrjuje tudi podatek, da so slovenske ekipe pobrale v zadnjih letih večino državnih prvenstev, potem to pomeni, da sodi sedanja ekipa Steklarja tudi med najboljše v državi.

bodo tekmovanje sklenili z regijskimi, člani pa z republiškim finalom.

Kegljači bratsva vodijo

V prvenstvu Zasavsko-posavske območne tekmovalne skupnosti so oddigrali že šest kol. Do konca prvega dela prvenstva je preostalo le še eno kolo na vrhu razpredelnice pa so še vedno kot edini nepremagani kegljači Bratstva. Po dveh uvodnih zmagah na domačem kegljišču, ki so jima očitno vlije zaupanja, so v tretjem kolu v gosteh premagali ekipo Brežic z 5028:4976, nato pa v četrtem kot domačini še drugo ekipo trboveljskega Rudarja z 4873:4733. Odločitev o prvem mestu po polovici prvenstva je padla v petem kolu, ko so kegljači Bratstva v derbiju tega dela prvenstva premagali lokalnega tekmeca – kegljače Rudnika z 5042:5030. V šestem kolu so gostovali v Krškem, kjer so premagali ekipo sevniškega društva Rudi Kepa s 5016:4895. V zadnjem kolu jih je čakala še ena težka zapreka. V gosteh so morali h kegljačem trboveljskega Partizana. Če so sto tekmo kegljači Bratstva dobili, potem je prvenstvo, upali bi si trditi, odločeno. V nasprotnem primeru pa bo do konca še zelo zanimivo. Za prvo mesto in napredovanje v vzhodno skupi-

no druge republiške lige pa bodo vsaj še trije kandidati.

Tekmovanja v spomin Heroja Rajka

Osmega januarja je minilo natančno 46 let od herojske smrti legendarnega Pohorskega bataljona. V spomin na ta dogodek in še posebej na hrastniškega vojaka Jožeta Meniha-Rajka, komisarja te junaške partizanske enote, ki je do zadnjega moža vztrajala v neenakem boju z številčno nekajkrat močnejšim sovražnikom, hrastniški športniki že vrsto let prirejajo tekmovanja. Rajkovi memoriali se odvijajo v namiznem tenisu, streljanju in šahu.

Prirejajo pa jih NTK TKI-Kemičar, SD Rudnik in Šahovski klub Hrastnik. Po neuradnih podatkih je na teh tekmovanjih letos sodelovalo prek 100 športnikov in športnic. Zmagovalci letošnjih memorialov so postali: Namizni tenis: ženske – Tanja Pander, moški – Robi Smrekar – oba Kozina Olimpija Ljubljana. Streljanje: ekipno – Rudnik Hrastnik, posamezno Franc Rešetar (Rudnik). Zmagovalec hitropoteznega šahovskega turnirja pa je postal Trboveljčan Uroš Zalokar.

Jože Premec

Priznanja kulturnim delavcem

Dolgoletna želja, da bi se ljudem, ki delajo v kulturi, na primeren način oddolžili, smo v Hrastniku letos tudi uresničili. Na proslavi v počastitev slovenskega kulturnega praznika so bila prvič podeljena priznanja in plakete zaslužnim kulturnim delavcem. Podeljeni sta bili dve plaketi, ki sta jih prejela:

Franc Peitl, za življenjsko delo na področju razvijanja vokalne glasbe in Ljudska knjižnica Hrastnik za razvijanje bralne kulture.

Podeljenih je bilo tudi pet priznanj, ki so jih prejeli:

Na proslavi za kulturni praznik smo Hrastničani doživeli nekaj lepih trenutkov: otroški zbor nam je zapel veliko lepih pesmi, lepoto Prešernove poezije sta nam predstavila člana celjskega gledališča Stane Jeras in Ljerka Belak

- moški pevski zbor Svoboda 1
- Adolf Dragar
- Ana Prosenec
- Vili Petrič
- Vili Zaletel (st.)

Preveč bi bilo, če bi na tem mestu hoteli povedati vse, kar so ti ljudje s svojim delom prispevali k hrastniški kulturi. Odveč je tudi, da bi jih še enkrat predstavljali, saj so se nam nešteto krat s svojim delom predstavili sami. Je pa prav, da jim rečemo iskrena hvala ter jim iskreno čestitamo.

Mili Kobal

Mladi pišejo

Težave pri učenju

Učenci 8. c razreda OŠNHR Hrastnik

Nimam svoje sobe. Učim se v dnevnem prostoru. Starši in brat si včasih zaželejo gledati televizijo, zato se moram preseliti v spalnico staršev. Lahko bi rekel, da nikjer nimam miru.

Marjan

Misli mi večkrat silijo drugam: k bratu, k prijateljem, ki uživajo in se igrajo na dvorišču.

Stanka

Kako naj se učim, ko pa je brat preveč živahen, ko sosed vključi motorno žago, drugi vžiga avto? Med odmorom pa imam premalo časa, da bi ponovil snov.

Peter

Učenje vedno prelagam na naslednji dan. Raje poslušam radio in berem stripe. Knjiga bo morala postati moja najboljša prijateljica, če želim biti uspešen v srednji šoli.

Damjan

Najtežje se naučim pesmice, ki se ne rimajo. Verzi mi kar sproti spuhtijo iz glave.

Rolando

Učenje je bilo zame vedno velika muka. Vleče me ven, med prijatelje, postanem nestrpen, vključim televizor. Čas pravzaprav zapravljam kar v tri dni.

Sebastijan

Pustovanje

Pust je dan, ko se otroci našemijo v klovne, medvede, palčke in tudi starejši za zabavo spremenijo svoj izgled.

Pust praznujemo na pustni torek. Po velikih mestih hodijo maškare po glavnih ulicah, da jih ljudje vidijo in občudujejo. Takemu svečanemu pohodu se reče parada. Pravijo, da je hiša, v katero je prišla pustna šema, varna pred nesrečo, boleznijo in slabo letino, seveda če maškaram daj dajo. Če pa ne dajo nič, pride v nišo nesreča. Ljudje navadno dajejo krofe ali bonbone, kekse, velikokrat pa denar. Nekateri hodijo po hišah, samo da bi dobili nekaj denarja, kar pa ni lepo.

Jaz sem se letos našemil medveda. Ko pa se približa večer, Pusta zažgejo in pravijo, da se je zažgal sam, ker je jedel vroče krofe.

Levc Igor, 5 a

Hudomušne

Pred novim letom se sinko odloči, da bo mami priznal nekaj napak in prestopkov in si s tem prislužil darilo dedka Mraza: »Prepovedala si mi da bi šel v nočno zabavišče, ampak jaz sem šel vseeno ...« »In si tam videl, česar ne bi smel videti?« ga vpraša mama. »Da, očeta v prvi vrsti.«

Do petega razreda je mami bedela nad mojim učenjem. Potem pa je ugotovila, da se učim zase in me ni več priganjala. Moj učni uspeh je vedno slabši. Marsikaj obljubim, a nič ne naredim.

Peter.

Imam krizno obdobje. V šoli prirejajo različne zabave, s prijatelji se vse popoldneve podim po Hrastniku. Zelo pogosto se mi dogaja, da grem v šolo nepripravljen in rešujem svojo glavo na vse mogoče načine.

Aljoša

Mama in stara mama pravita, naj se učim pri dnevni svetlobi, da si ne bi pokvaril oči. A jaz ne maram, da kdo posluša, kaj se učim, ker me postane sram, ko se mi pri kakem stavku beseda nenadoma ustavi.

Vinko

Trema me daje. Taka še sama sebi nisem všeč, kaj šele drugim. Rada bi se spremenila, a vsak korak k napredku je težak.

Mateja

Ko sem svprašana, si govorim: »Reva, povej! Saj znaš!« Pri kontrolkah je podobno. Roke se mi tresejo kot stari ženci. Pa sploh ne vem, zakaj me je strah, saj se vedno naučim. Morala bom opraviti s tremo. Mi lahko kaj svetujete?

Sabina

Pustno veselje

Pustno veselje je res eno samo nošenje. Takrat se poskušamo skriti za masko, posnemati nekoga, ki ga imamo radi, ga občudujemo, ali pa tudi ne.

Ker so pustne šege star slovenski običaj, sem si s starši ogledal pustni karneval v Ptujju. Že takoj ob vhodu v mesto sem videl ogromno ljudi. Vsi so hiteli proti središču mesta. Na cesti pa je bilo vse polno pustnih šem. Najbolj so se mi vtisnili v spomin kurenti iz ptujskega polja. fant, ki je pokal z bičem, in skupina iz Benečije. Seveda je bilo še vse polno drugih mask.

Marko OBERČAL, 5 a

Obvestilo

Delavcem, ki pri svojem delu uporabljajo birotehnične stroje oziroma opremo (vse vrste pisalni stroji, namizni računalniki, blagajne in podobno) obveščamo, da morebitne okvare prijavljajo v vložišču delovne organizacije in da ne kličejo servisa sami. Od 1.1.1989 delovna organizacija nima več sklenjene pogodbe z Birostrojem ampak z drugim serviserjem.

